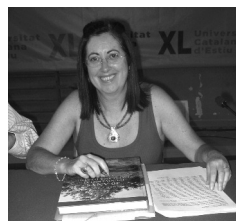

Actes commemoratius a la XL UCE (22 d'agost del 2008) 40 anys als Països Catalans: els principats d'Andorra i de Catalunya

D'esquerra a dreta: Èric Jover, Àngels Mach i Marc Forné pel Principat d'Andorra; i Joandomènec Ros, Josep Espar Ticó i Valerià Pauïl pel principat de Catalunya.

Pinzellades de canvis a Andorra

Àngels Mach i Buch, presidenta de la SAC

La SAC, i per tant Andorra, va entrar al patronat de l'UCE el 6 de juliol de 1988, quan n'era rector Enric Cassasas; Salvador Alegret, Joan Becat i Joan Maluquer eren presents en la signatura, a la sala d'actes del Consell General, a Andorra la Vella, junt amb Antoni Pol, Àngels Mach i Joan Mingorance. Es va iniciar la fructífera presència d'Andorra a l'Universitat Catalana d'Estiu de la mà del CREC, en la seva vintena edició i dins d'una de les jornades especialitzades, fins que enguany, vint anys després, l'UCE compleix quaranta anys i la Diada Andorrana encetarà demà la 21a edició en aquest marc universitari, on tractarà el tema de l'andorranitat i a la qual us convidem a participar.

Què comparteix Andorra amb els territoris veïns? Uns costums i tradicions muntanyencs comuns, uns trets culturals similars, una mateixa llengua, el català, que l'any 1938 el nostre parlament, el Consell General, va decretar llengua oficial del país.

Què diferencia Andorra dels territoris veïns? Bàsicament les seves institucions.

Andorra, com sabeu, és un país independent des de la signatura dels *Pareatges* l'any 1278, amb una estructura medieval dependent de dos coprínceps cosobirans. El parlament (Consell General) data del 1419, amb la creació del Consell de la Terra, institució en la qual els prohoms s'organitzaven socialment i políticament en assemblea, amb 24 representants escollits (quatre per parròquia) i dos síndics. La Nova Reforma de 1866 va atorgar el vot a tots els caps de casa independentment de la condició social. El 1933 el vot va arribar a tots els homes andorrans majors de

25 anys, encara que no fossin caps de casa, i finalment les dones van poder votar el 1970 i ser escolliades el 1973. El 1975, un nou Codi de la nacionalitat va permetre a les noies cabaleres casades amb forasters trametre la nacionalitat als fills –fins aleshores, només les pubilles–. El 1971 es va rebaixar la majoria d'edat a 21 anys i el 1985 es va fixar en 18 anys. Per equilibrar el desequilibri poblacional entre la parròquia central i les altres, el quart d'Escaldes va aconseguir ser parròquia independent el 1978, i el Consell General va passar a estar compostat per 28 consellers. Fins al 1981 el Consell General assumia les funcions legislatives i la Sindicatura era l'òrgan executiu, però una reforma de les delimitacions de competències i responsabilitats va fer crear el Consell Executiu (govern) i al desembre d'aquell any el Consell General va traspasar les competències administratives al Consell Executiu, que va elegir el primer cap de Govern el gener del 1982. L'assoliment d'un estat de dret reconegut va arribar el 1993, amb l'elaboració de la Constitució, que va ser referendada pel poble andorrà en referèndum pel 74,2% dels vots a favor i una participació del 75,7% de 6.605 censats. Per tant i des d'aleshores Andorra és una democràcia constitucional, amb un cap de Govern i un cap d'Estat, que són els coprínceps: el bisbe d'Urgell i el president de la República de França.

Durant segles la societat andorrana va obtenir els seus recursos del sector primari i la població oscil·lava a l'entorn de 4.000 persones. L'electrificació del país i l'obertura al comerç al segle XX, especialment en la segona meitat, van originar un creixement exponencial que ha convertit els 5.900 habitants (cens de B. Riberaigua) el 1946, que ja eren 17.216 l'any 1968, en els 83.884 ciutadants censats a Andorra el juny del 2008 (36,92% de nacionalitat andorrana).

Fa quaranta anys Andorra rebia la visita del copríncep De Gaulle, inaugurava el Servei de Telecomunicacions d'Andorra, organitzava una competició de la Federació Internacional d'Esquí (FIS), hi arribaven la Vuelta ciclista a Espanya i la Volta ciclista Barcelona-Andorra, organitzava un festival de cançó catalana i rebia la visita de la cobla La Bisbal, s'agermanava amb les poblacions de Consuegra (la Manxa) i Valls, i Salou dedicava una de les seves platges a Andorra.

Quaranta anys després, Andorra ha dut a terme l'apagada analògica de la televisió, està instal·lant fibra òptica a tots els indrets, hi ha cobertura de telèfons mòbils arreu, s'organitzen competicions d'esquí del circuit del campionat d'Europa i properament del món, encara que no s'ha aconseguit poder organitzar els Jocs Olímpics d'hivern; segueixen arribant les curses ciclistes espanyoles i el Tour de França, es programen activitats culturals i artístiques de primer nivell, s'han signat acords amb la Unió Europea, i es forma part de l'ONU i de la Comunitat de Treball dels Pirineus. Andorra es relaciona en l'àmbit institucional amb altres països, però també la societat civil ha establert xarxes de col·laboració per a projectes comuns amb altres entitats similars exteriors.

El canvi que s'ha produït ha estat ràpid i espectacular, tant institucionalment com en l'àmbit social, ara ens cal ser prou assenyats per aconseguir dur a bon port els reptes que encara romanen per resoldre.

Àngels Mach i Buch,
presidenta de la SAC